

информационных угроза существует система комплексного обеспечения информационной безопасности, которая призвана противодействовать дестабилизирующим факторам, негативно влияющим на информационную среду. Сейчас информационная безопасность играет одну из ключевых ролей в обеспечении жизненно важных интересов страны. Это обусловлено существенным ростом влияния информационной сферы на жизнь общества. Закрепление в Конституции Украины приоритетности информационной безопасности, как основной функции государства демонстрирует уровень значимости информационных процессов и важности противодействия информационным угрозам. Реализация стратегических задач, основных принципов государственной информационной политики и восстановление информационного суверенитета Украины, нуждается в совершенствовании организационно-правовых механизмов обеспечения информационной безопасности государства, соответствующего интеллектуального и инновационно-ресурсного потенциала, в частности совершенствование законодательства о информационной безопасности.

Ключевые слова: безопасность, информационная безопасность, национальные интересы, информационный суверенитет.

Bank R. Modern Legal Paradigm of Information Security in Ukraine. The article deals with the problem of legal support of the information security as an integral part of the national security of Ukraine. The concept of information has evolved from the intangible benefits matter into a financial dividend. Under such circumstances the protection of information and information resources is the primary task of the governmental institutions which are obliged to develop a mechanism of protecting information security. To neutralize the threat to the information resources there exists an integrated system of measures ensuring information security, which aims at counteracting the destabilizing factors that negatively influence the information environment. Now the information security plays a principal role in providing vital interests of the society, which is due to a significant increase in the influence of the information sphere on the life of society. The fact that priority of information security as the function of the state is fixed in the Constitution of Ukraine shows the level of importance of information processes and the importance of counteraction to the threats concerning it. Implementation of strategic objectives, basic principles of state information policy and restoring information sovereignty of Ukraine require improvements in the institutional and legal mechanisms to ensure information security, appropriate intellectual and innovative resources, including improvement of legislation in this field.

Key words: security, information security, national interests, information sovereignty.

УДК [340.126:347.4](477+438)

А. Гороть

Характеристика джерел регіонального співробітництва України в рамках Єврорегіону «Буг»

У статті здійснено аналіз основоположних актів, які започаткували розвиток регіонального співробітництва України в рамках Єврорегіону «Буг». Визначається що нормативно-правова база регіонального співробітництва двох держав, особливо з другої половини 90-х років, значно наблизилась до кращих європейських зразків, що дало змогу ефективно налагодити регіональну співпрацю в межах єврорегіонів. Підсумки роботи Єврорегіону «Буг» переконливо свідчать про значний потенціал такої моделі транскордонного співробітництва, але його подальший розвиток потребує адекватних інструментів і ресурсів, у першу чергу людських та фінансових. Для того, щоб забезпечити неухильне просування Єврорегіону «Буг» вперед, необхідно вміло й ефективно задіяти усі наявні механізми та фінансові джерела.

Ключові слова: єврорегіони, Єврорегіон «Буг», інтеграція, регіональне співробітництво, транскордонне співробітництво, Україна.

Постановка наукової проблеми та її значення. Інтеграція України до Європейського Союзу має в собі важливу складову, це регіональну інтеграцію, оскільки, як показує міжнародний досвід, саме, на рівні локальних відносин вдається найбільш вдало врегулювати міжнародні відносини. Регіональна інтеграція передбачає встановлення і поглиблення прямих контактів між окремими регіонами держав – членами і кандидатами у члени ЄС, їх розвиток у визначених Євросоюзом напрямках для поступового перенесення основної ваги інтеграційного процесу з центральних органів виконавчої влади на регіони, до органів місцевого самоврядування, територіальних громад і, зрештою, якнайширшого залучення громадян.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Даною проблемою займалося ряд вчених. При цьому, більшість вітчизняних і зарубіжних фахівців (М. Баймуратов, С. Гавриш, Л. Макнейр, С. Максименко, В. Опришко, О. Толочко, П. Раковські, О. Чалий) вважають, що практичне здійснення інтеграційного процесу можливе лише за доповнення загальноєвропейського виміру співпраці регіональною інтеграцією та поглибленням галузевого співробітництва з ЄС.

Мета та завдання статті. У даній статті ми ставимо за мету комплексний аналіз розвитку і функціонування договорів як специфічного інструменту регулювання відносин між суб'єктами господарського і суспільного життя України та Республіки Польща у 90-ті роки на регіональному рівні, а також встановити особливі властивості цих договорів, визначити співвідношення юридичної сили нормативно-правового договору й інших джерел права в реалізаційній практиці на міжрегіональному рівні, зокрема, транскордонного співробітництва, в рамках Єврорегіону «Буг», по лінії місцевого самоврядування й інших напрямках співробітництва, в тому числі й галузевої співпраці.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів. Найбільш вдалим зразком регіонального співробітництва України можна вважати Єврорегіон «Буг». Транскордонне об'єднання Єврорегіон «Буг» було створено в Луцьку у вересні 1995 року шляхом підписання угоди між воєводствами: Хелмським, Люблінським, Тарнобжеським і Замостьським, а також головою Волинської обласної Ради. Назва єврорегіону походить від річки Західний Буг. Її розташування у місці, де сходяться три держави, три народи, які об'єднані спільними етнічними і культурними коренями, має історичне значення.

Основою правового унормування регіональної інтеграції є Європейська Хартія місцевого самоврядування, інші відповідні правові акти Європейського Союзу та Ради Європи. У стосунках між Україною і Республікою Польща важливим щодо цього процесу фактором у 90-ті роки став досить швидкий ріст міжнародної активності суб'єктів різних територіальних і галузевих утворень (областей, воєводств, районів, повітів, сільських рад, гмін, міст, відомств, підприємств, установ, закладів і т. д.), а отже – активізація договірної процесу і значне розширення договірно-правової бази, тобто збільшення кількості двосторонніх і багатосторонніх договорів, які за суб'єктним критерієм і за рівнем деталізації механізму в основному відповідають принципу взаємовигідності договірної норми міжрегіональних зв'язків.

90-ті роки започаткували якісно новий етап розвитку всіх форм міжнародного співробітництва, що реорганізувалося вже в умовах Української незалежної держави і демократичної Польщі. Уже в першому міждержавному акті – Декларації про принципи та основні напрямки розвитку українсько-польських відносин Сторони заявили про всебічне сприяння безпосередньому співробітництву українських та польських підприємств, виходячи з необхідності активізації і поглиблення торговельно-економічного, господарського та науково-технічного співробітництва (ст. 6) [1, с. 2]. Таким чином, один із важливих напрямів інтенсифікації українсько-польських стосунків – транскордонне співробітництво, одержав власну правову підставу і можливість широкої законотворчості в цьому напрямку.

Правову основу регіонального співробітництва було закладено в Угоді між Урядом України і Урядом Республіки Польща про торгівлю та економічне співробітництво, яку було підписано 1 жовтня 1991 р. у Варшаві, стаття 3 якої проголошує, що Договірні сторони нададуть одна одній принцип найбільшого сприяння:

- а) у прикордонній торгівлі з сусідніми країнами;

б) країнам, які беруть участь з Україною або Республікою Польща у митному союзі чи регіональній асоціації з економічного співробітництва, що вже створені чи можуть створюватися у майбутньому, а також у зонах вільної торгівлі країн Договірних Сторін [2, с. 1]. Угода, яка укладалася на невизначений строк, засвідчувала визнання Договірними Сторонами перспективності цього напрямку партнерських стосунків.

Наступним кроком став Протокол намірів про співпрацю прикордонних воєводств Республіки Польща і областей України [3, с. 89], яким було покладено початок відновленню традиційних прикордонних зв'язків та міжрегіонального співробітництва України та Польщі.

З прийняттям базового Договору (набув чинності 30.12.1992 р.), стаття 10 якого проголошувала, що «Сторони сприятимуть встановленню і розвитку безпосередніх зв'язків та співробітництва між регіонами, адміністративно-територіальними одиницями та містами Республіки Польща і України. Особлива увага приділятиметься прикордонному співробітництву. Сторони співпрацюватимуть у галузі перспективного планування розвитку прикордонних регіонів» [4, с. 4], розпочався планомірний правотворчий процес фактично по всіх напрямках регіонального і транскордонного співробітництва.

22 червня 1992 р. у Луцьку відбулося засідання українсько-польської змішаної комісії з участю представників органів влади, ділових людей Волинської, Львівської областей та Замостського, Холмського, Перемишльського, Кросненського воєводств, на якому було обговорено актуальні питання економічного співробітництва й регіонального розвитку: залучення іноземних інвестицій, створення спільних виробництв з випуску товарів народного споживання, медикаментів, техніки для фермерських господарств, переробки сільськогосподарської продукції, а також поглиблення співпраці у сфері культури, обміну інформацією, охорони навколишнього середовища, створення українсько-польського комерційного банку. За наслідками засідання було підписано Протокол намірів щодо розширення регіональної співпраці [5, с. 12].

Після приєднання України до Європейської рамкової конвенції про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади відбулися реальні позитивні зрушення. Оскільки Конвенція передбачала, зокрема, можливість підписання угод про транскордонну співпрацю між місцевими та регіональними органами влади, тобто підключення до активної правотворчості нижчого ешелону владних структур [6, с. 123].

Дані нормативні акти стали ґрунтовною юридичною основою для підготовки і підписання 12 січня 1993 р. в м. Києві широкомасштабного Договору між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань [7, с. 1-17], який укладено з метою чітко та оперативно регулювати всі питання, пов'язані з проходженням, позначенням і утриманням кордону (розділ I); діяльністю Українсько-Польської Прикордонної Комісії (розділ II); порядком користування прикордонними водами та перетинаючими лінію кордону залізницями, шосейними дорогами, а також іншими комунікаційними спорудами (розділ III); господарською діяльністю і охороною навколишнього середовища (розділ IV); виконанням функціональних обов'язків посадовими особами (Головні Прикордонні Уповноважені і їх заступники), які за дорученням урядів держав несуть відповідальність за дотримання гарантій безпеки і порядку на українсько-польському кордоні, вживають спільних заходів, викликаних актуальними проблемами функціонування прикордонних переходів.

Незважаючи на певні успіхи, обидві сторони прагнули до виведення регіональної співпраці на більш вищий, сучасний рівень. З цією метою 24 травня 1993 р. у між урядами України і Республіки Польща була підписана Угода про міжрегіональне співробітництво [8, с.215; 9]. В ній, зокрема, йдеться про орієнтири майбутнього співробітництва прикордонних областей України і Польщі в масштабах Карпатського і Євробузького регіонів – більш структурованих і самостійних в організаційно-правовому відношенні формувань.

Дане прагнення лягло в основу концепції регіонального співробітництва, у жовтні 1993 р. у Варшаві відбулася нарада представників адміністрації прикордонних областей і воєводств України, Білорусії і Польщі, на якій було вироблено принципово новий підхід до концепції регіонального співробітництва – утворення Єврорегіону «Буг», і яка отримала схвалення у штаб-квартирі Європейської співдружності в Страсбурзі, при умові, якщо він (Єврорегіон) буде формуватися згідно

вимог Протоколу до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями («Рамкова конвенція») і Додаткового протоколу до «Рамкової конвенції» [10, с. 1-4]. В ст. 1 передбачено, що «кожна Договірна Сторона визнає і поважає право територіальних общин або властей, що знаходяться під її юрисдикцією і що згадуються у статтях 1 і 2 Рамкової конвенції, укладати угоди про транскордонне співробітництво з територіальними общинами або властями інших держав у рівноцінних сферах компетенції відповідно до процедур, передбачених в їхніх структурах, із дотриманням національного законодавства і якщо такі угоди не суперечать міжнародним зобов'язанням Сторони. Угода про транскордонне співробітництво спричиняє обов'язки тільки для територіальних общин або властей, які її уклали».

Правові основи виконавчих рішень, викладені у ст. 2 Додаткового протоколу: «рішення, спільно ухвалені в рамках угоди про транскордонне співробітництво, виконується територіальними общинами або властями в межах їхньої національної правової системи із дотриманням їхньої національної правової системи, із дотриманням їхнього національного законодавства. Виконані таким чином рішення розглядаються як такі, що мають таку саму юридичну силу і такі самі правові наслідки, що і заходи, здійснені цими общинами або властями за їхньою національною правовою системою».

29 вересня 1995 р. у Волинській облдержадміністрації відбулося підписання двосторонньої Угоди про створення транскордонного об'єднання Єврорегіон «Буг» [11]. В її преамбулі зазначається, що основними напрямками співробітництва новоствореного єврорегіону є поєднання зусиль в економічній сфері, розбудові соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, будівництві та модернізації інфраструктури кордону, розвитку транспортної мережі, науковій та культурній співпраці, охороні навколишнього природного середовища, обміні досвідом між відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, взаємній допомозі в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, боротьбі зі злочинністю і нелегальною міграцією тощо.

Угодою передбачено, що фінансування окремих регіональних проектів та програм співробітництва в рамках єврорегіону здійснюватиметься за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

У 1999 році в Республіці Польща була проведена адміністративно-територіальна реформа, наслідки її проведення вплинули й на територіальний склад даного єврорегіону – кількість членів зменшилася, склавши всього лише 3: Брестська область, Волинська область і Люблінське воєводство.

Нормативно-правова база регіонального співробітництва двох держав, особливо з другої половини 90-х років, значно наблизилась до кращих європейських зразків. Хоч і тут, зокрема, в Україні, потрібно було багато зробити для завершення формування національної законодавчої бази, яка б у повному обсязі визначила правові засади та регулювала регіональне співробітництво. Наприклад, фактом є те, що й після 1996 р., коли Єврорегіон «Буг» почав функціонувати, жоден закон України не визначав категоріального апарату щодо регіонального співробітництва і особливостей функціонування прикордонного регіону на зовнішньому ринку.

Разом з тим потрібно відмітити, що з травня 1996 року Єврорегіон «Буг» є членом Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів, інституцією, що має значний вплив на розвиток взаємин між прикордонними територіями Європи, і в прийнятті рішень якої значну роль відіграють транс- і прикордонні об'єднання європейського континенту. На засіданнях Генеральної Асамблеї АЄПР у 2003 році (м. Карлові Вари, Чехія) та у 2011 році (м. Курськ, РФ) Єврорегіону «Буг» було вручено нагороду «Вітрила Папенбургу» за значні досягнення у сфері транскордонного співробітництва

Для вирішення питань інтенсифікації транскордонного співробітництва між Україною та Республікою Польща в області триває реалізація проекту за фінансової й технічної підтримки Департаменту міжнародного розвитку уряду Великої Британії «Сприяння заснуванню українсько-польської транскордонної агенції регіонального розвитку». Його основними цілями є зменшення негативного впливу, зумовленого розширенням числа країн-членів Європейського Союзу, а також вдосконалення інституційної основи транскордонного співробітництва через створення мережі місцевих агенцій в чотирьох регіонах – Волинській та Львівській областях, Люблінському й Підкарпатському воєводствах. Складовою цього проекту є створення Фонду сприяння малим проектам, зокрема, у сфері підтримки малого та середнього підприємництва та посиленні структур,

чия діяльність спрямована на регіональний та місцевий розвиток. В рамках проекту за допомогою вітчизняних та зарубіжних експертів вже підготовлено дослідження «Наслідки вступу ЄС для Західної України», створено у міжнародній комп'ютерній мережі Інтернет веб-сторінку, користувачі якої зможуть отримати практичну інформацію щодо двосторонньої взаємодії на прикордонному рівні, зокрема, про міжнародні донорські інституції, що надають фінансову і технічну допомогу при впровадженні в двох країнах проектів транскордонного характеру.

В економічному секторі міжнародним консорціумом, який очолює компанія ECORYS Reserch and Consulting з Нідерландів, здійснювалися заходи проекту TACIS «Покращання середовища для розвитку малого та середнього підприємництва». Його діяльність зосереджена на таких чотирьох основних напрямках, як проведення регуляторної реформи, розвиток місцевого ринку послуг з надання консультацій у сфері бізнесу, налагодження співпраці з банківськими та іншими фінансовими інституціями для кредитування малих та середніх підприємств, підготовка та розповсюдження інформації.

Іншою ключовою сферою співробітництва в рамках Єврорегіону «Буг» залишаються питання, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища на прикордонних територіях. Прикладом цього є реалізація екологічної програми «Чистий Буг», що покликана вирішити актуальні проблеми охорони і відновлення цієї річки, яка протікає по територіях трьох сусідніх держав – Польщі, України та Білорусі. В її рамках передбачається проведення екологічного моніторингу, будівництво та реконструкція очисних споруд стічних вод, які є основними джерелами забруднення Бугу, інші природоохоронні заходи, що допоможе оздоровити екологічний стан прикордонних регіонів.

В галузі охорони довкілля за фінансової підтримки Європейського Союзу через програму прикордонного співробітництва TACIS в області здійснюється проект «Сприяння політиці постійного розвитку та захисту навколишнього середовища в контексті транскордонної співпраці між Україною та Польщею, СВС ENACT». Його учасники – Волинська обласна рада, адміністрація Люблінського воєводства, провінція Лотарингія (Франція) та міжнародний водний центр «НАНСІ» (Франція).

На підсилення інституційної спроможності міждержавних взаємин спрямовані ще два проекти – «Українсько-польська транскордонна агенція – разом в майбутнє» (2004-2005 роки) та «Українсько-польська стратегія транскордонної співпраці: новий рівень сусідських відносин» (2007-2008 роки), втілення яких здійснювалися у Волинській та Львівській, Закарпатській областях, Люблінському та Підкарпатському воєводствах.

Протягом 2008-2009 років на території Єврорегіону реалізовано проект «Розвиток співробітництва Волині і Люблінщини у сфері підтримки підприємництва», що передбачав підтримку і розвиток українсько-польської співпраці у галузі надання консультаційних й освітніх послуг для малих та середніх підприємств, презентація прикладів реалізації програм і проектів, спрямованих на розвиток підприємництва. Також, впроваджено «парасольковий» проект «Зміцнення транскордонної співпраці у сфері надання бізнес-послуг та полегшення доступу до них підприємців», у рамках якого реалізовувалися мікропроекти «Створення українсько-польської віртуальної біржі інноваційних проектів та пропозицій», «Розвиток екологічного туризму та формування позитивного туристичного іміджу прикордонного регіону» та «Покращення інвестиційного клімату в прикордонних регіонах».

Учасниками Єврорегіону «Буг» реалізовано також ряд спільних транскордонних ініціатив у сфері науки, освіти, культури і спорту. У якості ілюстрації співпраці такого роду є діяльність Інституту Польщі, створеного у грудні 2008 року на базі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в Луцьку, організації, покликаної доносити до широкого загалу інформацію про розвиток українсько-польських відносин, сприяти співдружності та співробітництву України та Польщі.

Підсумки роботи Єврорегіону «Буг» переконливо свідчать про значний потенціал такої моделі транскордонного співробітництва, але його подальший розвиток потребує адекватних інструментів і ресурсів, у першу чергу людських та фінансових. Для того, щоб забезпечити неухильне просування Єврорегіону «Буг» вперед, необхідно вміло й ефективно задіяти усі наявні механізми та фінансові джерела.

Безумовно, що на сьогодні найреальніші можливості отримання фінансової допомоги для реалізації транскордонних ініціатив відкриваються в рамках структурних фондів Європейського

Союзу, у першу чергу, через участь у впровадженні Європейського інструменту сусідства, насамперед такого її компоненту, як Програма прикордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна 2014-2020».

Висновки та перспективи подальшого дослідження. В цілому можна зробити висновок, що, не зважаючи на заінтересованість міжнародних європейських організацій та українського керівництва у най скорішій інтеграції України в Європу, зближення національного законодавства з Європейським правом відбувалося і відбувається занадто повільно. Фактично його зближення і гармонізація з цим правом, зокрема і в II половині 90-х рр. і сьогодні залишалася на рівні декларацій та побажань, а приєднання до конвенцій Ради Європи мало скоріше політичний, а не правовий характер.

Разом з тим, варто зазначити, що Україна зацікавлена у продовженні ефективної співпраці в рамках Єврорегіону «Буг». Для нашої держави це не лише кроки до європейської інтеграції, а практичні досягнення, які спрямовані на покращення рівня життя громадян шляхом розробки і втілення програм та проектів регіонального спрямування.

Джерела та література

1. Декларація про принципи та основні напрями розвитку українсько-польських відносин // Україна на міжнародній арені. Збірник документів і матеріалів 1986-1990 р. р. – Київ: Україна, 1993. – С. 27-30.
2. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про торгівлю та економічне співробітництво (01.10.1991 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/616_171.
3. Протокол намірів про співпрацю прикордонних воєводств РП і областей України (18.12.1991 р.) // Архів МЗС України. – ОФ. – Спр. 6802. – Арк. 89.
4. Договір між Республікою Польща і Україною про добросусідства, дружні відносини і співробітництво (18.05.1992 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/616_172.
5. Колесник В. Волинь – Замость, Люблін, Холм: прикордонні контакти в 2- й половині ХХ століття / В.Колесник // Україна – Польща: історія і сучасність. Збірник наукових статей і спогадів пам'яті Павла Михайловича Калениченка (1925-1983). Частина 2. – Київ, 2003. – С. 3-17.
6. Бабак Оксана Іванівна. Політика Польщі щодо України (кінець 1980-х початок 1990-х рр.): дис. ... канд. істор. наук: 07.00.02 / НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського. – К.: НАН України, 2002. – 198 с.
7. Договір між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань. Київ, 12.01.93 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/616_208.
8. Єврорегіон Буг: Волинська область / За ред. Б.П. Клімчука, П.В. Луцишина, В.Й. Лажніка. – Луцьк: Ред.-вид. від. Волин. ун.-ту, 1997. – 448 с.
9. Угода про міжрегіональне співробітництво // Волинь. – 1993. – 25 травня. – С.2.
10. Додатковий протокол до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. Страсбург, 9.11.1995 р.// Збірка договорів Ради Європи. – Київ: Парламентське видавництво, 2000. – С. 66-70.
11. Сомова Є. З днем народження, Єврорегіон «Буг» / Є. Сомова // Волинь. –1995. – 30 вересня. – С. 4.

Гороть А. Н. Характеристика источников регионального сотрудничества Украины в рамках Еврорегиона «Буг». В статье осуществлен анализ основополагающих актов, которые начали развитие регионального сотрудничества Украины в рамках Еврорегиона «Буг». Определяется, что нормативно-правовая база регионального сотрудничества двух государств, особенно со второй половины 90-х годов, значительно приблизилась к лучшим европейским образцам, что позволило эффективно наладить региональное сотрудничество в рамках еврорегионов. Итоги работы Еврорегиона «Буг» убедительно свидетельствуют о значительном потенциале такой модели трансграничного сотрудничества, но его дальнейшее развитие требует адекватных инструментов и ресурсов, в первую очередь человеческих и финансовых. Для того, чтобы обеспечить неуклонное

продвижение Еврорегиона «Буг» вперед, необходимо умело и эффективно задействовать все имеющиеся механизмы и финансовые источники.

Ключевые слова: еврорегионы, Еврорегион «Буг», интеграция, региональное сотрудничество, трансграничное сотрудничество, Украина.

Horot A. Characterization of Regional Cooperation Sources of Ukraine within the Euroregion «Bug». The article analyzes the basic acts which have begun the development of Ukrainian regional cooperation within the Euroregion «Bug». It is determined that the regulatory work of regional cooperation of the two states has become much closer to the best European models, especially from the second half of the 1990s. This made it possible to effectively establish regional cooperation of the Euroregions. The results of the Euroregion «Bug» convincingly show us the significant potential of such a model of cross-border cooperation, but its further development requires smart tools and resources, primarily human and financial. In order to ensure the steady progress of the Euroregion «Bug», all available mechanisms and financial resources need to be skillfully and efficiently used.

Key words: Euroregions, Euroregion «Bug», integration, regional cooperation, cross-border cooperation, Ukraine.

УДК 341.43

В. Колодяжна, М. Трофимчук

Становлення та розвиток інституту «право притулку» у міжнародному праві

У роботі висвітлено становлення та розвиток інституту права притулку та досліджено формування терміну «право притулку», охарактеризовано його зміст та значення. Здійснено аналіз міжнародних нормативно-правових актів, які регулюють відносини, пов'язані з наданням притулку. Отримано висновок, що право притулку є традиційним інститутом міжнародного права, що реалізується державою через надання особі, що зазнає переслідувань з боку іноземної держави чи групи, права на проживання на своїй території без залучення особи до кримінальної відповідальності. Єдиного міжнародно-правового акта щодо процедури надання притулку наразі немає, тому існує гостра потреба у розробці уніфікованих підходів до вирішення цієї актуальної проблеми.

Ключові слова: право притулку, релігійний притулок, територіальний притулок, Загальна декларація прав людини, Конвенція про статус біженців.

Постановка проблеми та її значення. З огляду на нестабільну політичну ситуацію в світі, зокрема у країнах Європейського Союзу, проблема біженців сьогодні набула глобального характеру. Через різноманітні труднощі на своїй батьківщині ці особи шукають притулку і захисту на території інших держав. Тим часом інститут права притулку виник саме для врегулювання подібних питань, бо виконує функцію механізму захисту порушених із боку держави громадянських прав і свобод людини. Незважаючи на те, що право на притулок відоме з давніх-давен, остаточне нормативно-правове його закріплення у міжнародному праві відбулося порівняно нещодавно. Та навіть попри це, єдиного законодавчого акта або ж конвенції щодо процедури надання притулку досі не існує. Тому зараз доволі важко вирішувати цю проблему, адже у кожній країні існують свої правила та власне законодавство, які регулюють право надання притулку. Саме наведені вище обставини і зумовлюють актуальність дослідження інституту притулку у міжнародному праві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на те, що право на притулок є одним із найбільш проблемних питань сьогодення, у юридичній науці йому приділяється недостатньо уваги. Здебільшого воно розглядається як частина інституту громадянства, правового статусу іноземця, історії та теорії міжнародного права, змісту суверенітету держави. Проблеми права притулку відображені в працях О.А. Гончаренка, Л.А. Васильєвої, Л.Н. Галенської,